

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด

เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑

ใจฝึกทรมาณได้

มันเหมือนกับว่าตะลุมนอนตลอดเวลาเลยตั้งแต่พรรษา ๗ ออกปฏิบัติพรรษา ๗ จนกระทั่งถึงพรรษา ๑๖ เต็มเบ็งบ่อยเที่ยว ถึงได้มองเมฆมองหมอกมองฟ้าดูดินอะไร ๆ ได้พอเต็มหูเต็มตา แต่ก่อนไม่ได้มองเลย ๙ ปี ตะลุมนอนแบบซุกมุนวุ่นวาย ไม่ได้เกี่ยวกับใครเลย ไม่สอนใครทั้งนั้น ไปอยู่บ้านไหนมาเกี่ยวข้องกับเรามาก ๆ แล้วหลีกหนี ไม่นานแหละ อยู่กับเขาได้ ๙ วัน ๑๐ วันพอไม่ให้เสียใจแล้วก็หนีไปเลย ถ้าบ้านไหนเขาไม่มาเกี่ยวข้องกับอยู่สบาย ๆ

บิณฑบาตมาพอได้ฉันวันหนึ่ง ๆ แม้แต่ข้าวเปล่า ๆ ก็ไม่ตายคนเราเมื่อได้กินอยู่แล้ว เพราะเรามุ่งอรรถมุ่งธรรมไม่ได้มุ่งเพื่อกิน สถานที่เช่นนั้นอยู่นาน เป็นเดือน ๆ อยู่ ๓ เดือน ๔ เดือนอยู่ คนไม่มากวน การเทศนาว่าการไม่มี วันพระวันอะไรเขาก็ไม่มายุ่งเรา เขาอยู่ตามประสาเขา เราสนุกบำเพ็ญ เมื่อความเพียรสืบทอดกันอยู่ทั้งวันทั้งคืนเย็นดิน นั่งนอนเว้นแต่หลับเท่านั้น ตลอดไปอย่างนี้ ทำไมใจจะไม่ก้าว ก้าวซี สงสัยข้ออรรถข้อธรรมตรงไหนก็มากกราบเรียนถามครูบาอาจารย์แล้วออกไป

แม้บ้านที่เขามีความนับถือมากเขาก็เชื่อฟังเรา อย่างนี้เราก็อยู่ การเทศนาว่าการวันพระ วันอะไรบอกเขาว่า ขออย่าให้เทศน์เลย เราก็อยู่ เขาใส่บาตรมา ที่บ้านเขานับถือมาก เต็มบาตรแหละ ไม่ว่าจะกับว่าอะไร ๆ เต็ม เขาก็ตามมาเพียงคนสองคนเท่านั้น เพื่อให้เอาเศษอาหารกลับไป นอกนั้นไม่เกี่ยว อย่างนั้นเราก็อยู่ได้นาน กับสถานที่ไม่มีอะไร มีอะไรก็กินไปตามเรื่อง อย่างนั้นก็อยู่นาน ถ้าคนมารุม ๆ รุมเรื่อย ๆ มาหาเรื่อย มาขอฟังเทศน์เรื่อย ไม่เอา เราอยู่ไม่ได้

เพราะจิตใจเราไม่ว่างจากงานเลย เดินจงกรมเสียจนออกร้อนฝ่าเท้าหากไม่ถึงฝ่าเท้า แตกเหมือนครั้งพุทธกาล พระโสณะที่ความเพียรแก่กล้าจนฝ่าเท้าแตก นั่นละผู้ที่จักตัดวงเอามรรคผลนิพพานท่านดำเนินอย่างนั้น ผู้ที่ตัดดวงเอาเงินเอาทองมาสั่งสมกิเลส

ให้เต็มหัวใจ เทียวเสาะแสวงหาเรื่องนั่นเรื่องนี้จะว่าไง หาเรื่องให้เกิดในวัด ให้มีงานนั่น ให้มีงานนี้ สร้างนั่นสร้างนี้ หาเรื่องความกังวลใส่ตนเอง

สิ่งเหล่านี้เป็นข้าศึกต่อการบำเพ็ญ แม้จะเป็นมรรคก็ตามมันเป็นมรรคข้าศึกสำหรับผู้ปฏิบัติจะว่าไง สำหรับญาติโยมเป็นมรรคแท้ เป็นทางเดินของเขาแท้ แต่สำหรับพระผู้ปฏิบัติจริง ๆ แล้วมรรคหยาบนั้นแลมาทำลายมรรคละเอียด เลยไม่เรียกว่ามรรคได้เสียแล้ว ให้พากันคิด มาฟังฟังให้ถึงใจ

สอนหมู่เพื่อนสอนด้วยเจตนาจริง ๆ ไม่ได้สอนเพื่ออื่นใด มาสำเหนียกศึกษาให้ถึงใจ เราทำอะไรเรามีเหตุมีผลทุกอย่าง การสอนทำไมจะไม่มีเหตุมีผล คิดแล้วถึงสอน และเคยผ่านมาแล้วด้วย ชุดคั่นลงไปซิ ก็เลสจะอยู่กองเท่าภูเขามันก็แตกกระจาย มันเหนือปัญญาเหนือสติเหนือความเพียรไปไม่ได้ แต่นั่งแบบหัวตอมันไม่ได้เรื่องแหละ

นั่งภาวนาถ้ามันง่วงจะหลับก็ลงเดิน พลิกหาเรื่องกัน ก็ครั้งพุทธกาลก็ยังมีบางองค์มันโง่งงว่ง ลงเดินจงกรม เดินจงกรมก็ยังโง่งงว่ง เดินลงน้ำ ลงน้ำก็ยังจะง่วง ลงไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเอาฟางลงไปแช่น้ำแล้วโพกศีรษะ โน่น ท่านทำของท่านในประวัติยังมีอยู่

พวกเราทำอะไร ทำความเพียรชนิด ๆ หน่อย ๆ คอยแต่จะตาย ว่าได้ทำความเพียร ความจริงสติไม่ได้อยู่กับความเพียรถึงไม่รู้ ถ้าสติได้จดจ่อกันด้วยความสนใจจะทราบเหตุทราบผล ในสิ่งที่มาสัมผัสมาเกี่ยวข้องอยู่แล้ว ต้องสะดุด ๆ เรื่อย ๆ เพราะสิ่งสัมผัสสัมผัสพันรอบตัว เนื่องจากตา หู จมูก ลิ้น กาย รอบตัว สิ่งสัมผัสสัมผัสก็มารอบตัว สติตั้งอยู่แล้ว ปัญญาคอยจะพิจารณาเอาเหตุเอาผลกับสิ่งเหล่านี้ทำไมจะไม่ได้ นี่แหละท่านว่าปัญญา ปัญญาเกิดได้ทุกเวลาเพราะสิ่งสัมผัสมีอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่ใช่สติปัญญามันก็หมอบ..จิต แม้แต่สมาธิก็ไม่ได้เรื่อง ถึงคราวจะใช้ปัญญาก็ใช้บ้าง ใช้มันเต็มทีเต็มฐาน ถึงเวลาจะเป็นสมาธิก็ให้เป็นจริง ๆ

จะหมดเช้า ๆ นะเวลานี้ศาสนา มีแต่ชื่อ เขาว่าหัวโล้นผ้าเหลืองก็ไม่ผิด จะไปตำหนิเขาได้ยังไง มันเป็นไปแล้วเวลานี้ ใครประพฤติปฏิบัติมันไม่เป็นไปตามร่องรอยของพระของสมณะของนักบวช มันเป็นแบบโลก ๆ ทั้งนั้น เมื่อเป็นแบบโลกแล้วก็เลยยิ่งกว่าโลกอีก

จะว่าไง เพราะโลกเขาเป็นธรรมดาอยู่แล้ว เราเป็นเพศที่สูงไปทำเหมือนโลกเขาไปก็เลย
กว่าโลกเขา

เรื่องประกอบความพากเพียรชี่ อยู่ด้วยกันเป็นของไม่แน่นอน มีการพลัดพรากจากกันอยู่
ตลอดเวลาโลกอนิจจัง เราอยู่กับโลกอนิจจัง ตัวเราก็เป็น **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** โลกก็
เป็นอย่างนั้น สิ่งเกี่ยวข้องของเราก็เป็นเหมือนกัน จึงไม่ควรนอนใจ เวลาอยู่กับครูบา
อาจารย์แม้จะมีงานนั้นงานนี้บ้าง ก็ระมัดระวังกลัวท่านดูท่านตำ มันก็เป็นสติอันหนึ่ง
เราเคยมาแล้วทั้งนั้นนี้ อยู่ลำพังเรามันก็ไม่ได้เรื่อง

ผมเคยไปตอนที่จิตยังไม่ได้หลักได้ฐานอะไรก็เคย อยู่กับครูบาอาจารย์เราก็อยู่ เวลาเรา
ออกไปจะได้เรื่องความพากความเพียรเต็มที่ ไม่กี่วันสักเดี๋ยวจิตก็ดำปี๋เหมือนถ่านไฟไม่มี
ไฟ ออกจากนั้นก็แดงโร่เหมือนถ่านไฟที่มีไฟเผาเจ้าของ ไม่ได้เรื่องอะไรเลย เราสังเกต
มันเป็นไปไม่ได้ ถ้าสมมุติว่าเราออกปฏิบัติคนเดียวเราไปไม่รอดหากเป็นอย่างนี้ รู้เจ้า
ของ คือสังเกตอยู่ที่นี่ เพียงไปชั่วคราวก็รู้

นี่หมายถึงจิตยังไม่ได้หลัก ต้องได้อาศัยพึ่งพิงกับครูกับอาจารย์ ได้ถูกดูว่ากล่าวอยู่
เสมอก็ได้สติตั้งได้ระมัดระวัง ความระมัดระวังนั้นเป็นมรรค คือเป็นสติ อยู่ลำพังคน
เดียวมันนอนใจกลายเป็นความขี้เกียจ ยกความเพียรไม่ขึ้น ทั้ง ๆ ที่เราตั้งใจว่าจะไป
ประกอบความเพียร มันก็ยกไม่ขึ้นเสีย

ต่อเมื่อจิตมีหลักขึ้นมา เริ่มตั้งแต่สมาธิขึ้นมาแล้วก็ค่อยยังชั่ว ไปที่ไหนก็เป็นหลักของมัน
อยู่ นั่น เป็นแต่เพียงว่าเราเสาะแสวงหาความเพิ่มเติมให้ละเอียดลออ ยิ่งไปออกทาง
ด้านปัญญาด้วยแล้ว หมุนเรื่อย ๆ อยู่ไหนก็เป็นความเพียรที่นี้ ไปอยู่คนเดียวก็ความ
เพียร ยิ่งอยู่คนเดียวยิ่งเหมาะที่สุด ไม่ได้พูดกับใครเลยทั้งวัน ให้มีแต่การดูจิตดูความ
คิดความปรุงของจิตมันเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร มันหมุนตัว ๆ มันพึดมันเหวี่ยงกันอยู่นั้น

ไอ้โห ไม่ใช่เล่น ๆ สติปัญญา เวลามันได้ออกแล้ว มันไม่ได้เฝ้าอยู่ตลอดเวลาคนเรา
เพราะกิเลสทับถมมันเฉย ๆ มันติดตัวไม่ได้ เมื่อกิเลสค่อยจางลง ๆ เบาไป ๆ จิตมีความ
สงบเข้าแล้ว นั้นละเอาความสงบนั้นละขึ้นมาฟื้นฟูปัญญา จิตที่มีความอึดตัวความพอดัว
ด้วยความสงบ ย่อมตั้งหน้าทำงานให้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่เหมือนจิตที่กำลังหิวโหย คือ

ไม่มีสมาธิเลย จะให้ดำเนินปัญญาโดยลำดับ ๆ ไปธรรมดา ๆ ให้เป็นปัญญาเลยเป็นไปได้
ไม่ได้ มันกลายเป็นสัญญาไปเสีย จิตมันฟุ้งซ่านมันไม่เป็นปัญญาให้

นอกจากเวลานั้นจำเป็นเป็นกรณีพิเศษ มันชุกกันด้วยปัญญาทั้ง ๆ ที่ไม่มีสมาธิและ
ชุกกันลงด้วยปัญญาจนเป็นสมาธิขึ้นมา นี่ เป็นได้อย่างที่เขียนไว้ในปัญญาอบรมสมาธิ
เพราะเราเคยใช้แล้ว เช่นอย่างทุกขเวทนาเกิดขึ้นมาก ๆ อย่างนี้ มันจะไปไหนล่ะ ที่นี้ก็
ชุกกันเข้าไปละซิ การชุกลงไปในนั้นสติจ่ออยู่ตลอดเวลาไม่มีเวลาพรากจากกันกับปัญญา
มันก็รู้เหตุรู้ผลรู้ความสัจความจริงขึ้นมา จิตก็อยู่หมัด มันกระตุกกระตักไม่ได้ อะไรก็ดี
ต่อนเข้ามา ๆ ด้วยสติปัญญา... อยู่ นี้เรียกว่าปัญญาอบรมสมาธิ จิตมีความสงบตัวได้
ด้วยอำนาจของปัญญา

แต่ความสงบตัวของสมาธิโดยลำพัง กับความสงบตัวของจิตด้วยอุบายของปัญญานี้มี
ต่างกันอยู่มาก คืออาภาหยาที่สุด เข้าไปอยู่นั้นก็อาภาหยา ถอนออกมาแล้วก็อาภาหยา
ผิดกัน ปัญญาอบรมสมาธินี้ผลแสดงผิดกัน คืออาภาหยา ไม่สงบตัวเฉย ๆ สงบอยู่ด้วย
ความองอาจ

ต้องรีบพากันตัดดวงซี ภาวนาเอาให้จริงให้จัง คั้นข้างนอกด้วยข้างในด้วยประสับ
ประสานกัน เรื่องร่างกายเทียบเขาเทียบเรา พิจารณา จิตมันสงบเอาเฉย ๆ ไม่ได้ ให้
ฉลาดเฉย ๆ ก็ไม่ได้ สงบก็ต้องทำอุบายเพื่อความสงบ ฉลาดก็ต้องหาอุบายปัญญามา
คิดค้น ไม่งั้นมันสงบและเฉลียวฉลาดไม่ได้

คำว่าธรรม คำว่าสมาธิ คำว่าปัญญา จะไม่เหลือแล้วเดี๋ยวนี้ มรรคผลนิพพานไม่มีใคร
เอ่ยถึงเลย พูดตั้งแต่เรื่องการบ้านการเมืองการสังฆมกิละสังฆิกะโลกเขา เป็นไปอย่าง
นั้นทั้งนั้นเวลานี้ อยากจะว่าทั้งนั้นเพราะมันมากต่อมากเป็นอย่างนั้น เราอย่าให้เป็น
เราวชมาเพื่อตถาคต พุทฺธํ ธมฺมํ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ หลักรใจของเราหลักยึดของเรา
มีตรงนี้ นั่นไม่ใช่หลักยึด จะเป็นสักก็หมิ่นก็แสนก็ล้านก็เหลวไหลทั้งนั้น

ความเหลวไหลเหล่านั้นจะมีจำนวนมากเท่าไรก็ไม่เห็นมีสารคุณอะไรเลย จะมาเป็นสื่อ
เป็นทางเดินของเราไม่ได้ พุทฺธํ ธมฺมํ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ ตายตัวอยู่ที่นี้ เอา พระพุทธ
เจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นหลักใหญ่ยิ่งกว่าสิ่งอื่นใด

เร่งเข้าไปความเพียร สติพยายามตั้งให้ได้ เดินไปบิดบาตาก็ให้มีสติตลอด ต่างคนต่าง กำหนดสติของตัวเอง อย่างน้อยก็ให้เป็นสัมปชัญญะ คือความรู้สึกตัวอยู่ตลอดเวลา ไม่สนใจกับใคร..ใส่บาตร ไม่ว่าผู้หญิงผู้ชาย ให้มันรู้ตัวอยู่ในนั้น ออกมาก็ให้รู้ตัวมาตลอด ทำการทำงานอะไรก็พยายามฝึกหัดสติของตัวเองให้มีความรู้ตัว เรียกว่าสัมปชัญญะ เมื่อรู้ตัวด้วยความสืบทอดกันโดยสม่ำเสมอก็เรียกสัมปชัญญะ รู้ตัวโดยขณะ ๆ เรียกว่าสติ

ส่วนกลายเป็นมหาสติมหาปัญญา นั้นมันเหนือจากอันนี้ไปอีก ไม่เรียกสัมปชัญญะ เพราะมหาสติมหาปัญญาคือหมายความว่าแก่กล้าเต็มที่แล้ว กำหนดไม่กำหนดก็เป็นความรู้ตัวอยู่อย่างนั้นตลอด จึงไม่ขึ้นอยู่กับว่าเราตั้งท่าไม่ตั้งท่า อันนั้นตั้งท่าอยู่แล้ว โดยหลักธรรมชาติของตัวเอง เมื่อถึงขั้นนี้แล้วทำงานเอง จนได้รั้งเอาไว้ เพลินก็เพลิน ความเห็นโทษเห็นทุกข์ภัยในวัฏสงสารคือความเกิดตายนี้ก็เห็นมากทีเดียว ความเห็นคุณของความหลุดพ้นไปเสียนั้นก็มากเท่า ๆ กัน

เพราะฉะนั้นมันถึงถอยไม่ได้ คำว่าแพ้ไม่มี ในจิตมีไม่ได้ว่างั้นเลย เอาจนตายอยู่ด้วยกัน กอดคอกันตายระหว่างเรากับกิเลส ที่จะให้ตายเฉย ๆ ด้วยการยอมแพ้ไม่มี ถึงขั้นนั้นเอาจริง ๆ ที่แรกก็แพ้บ้างชนะบ้าง ๆ ชนะมากกว่าแพ้ ๆ ต่อไปก็ถึงขั้นแน่ใจ..เรื่องของสติปัญญา เป็นขั้นแน่ใจ แม้กิเลสจะยังมีอยู่ก็ตาม ความแน่ใจของปัญญานี้แน่แล้ว นั่นละตรงนั้นเองตรงที่ว่าแพ้ไม่ได้ ถ้าแพ้ก็ให้ตายเสียดีกว่าจะมาแพ้

แล้วอะไรจะทนปัญญา ขุดค้นคุ้ยเขี่ย เขี่ยไปเขี่ยมาได้เหตุได้ผลขึ้นมาแล้วหลุดขาดออกไป เมื่อเหตุผลพร้อมแล้วปัญญาเข้าใจเป็นที่แน่ใจแน่ชัดแล้ว อันนั้นขาดไป อันนี้ขาดไปเรื่อย การแก้กิเลสที่แรกอย่างทันธาภิญญาเหมือนอย่างพวกเรา ๆ ท่าน ๆ นี้คือปฏิบัติลำบากทั้งรู้ได้ช้า ก็ต้องดำเนินตามนั้น ค่อยตัดไปที่ละขั้นสองขั้น เข้าใจไปเรื่อยขาดไปเรื่อย ปัญญาเข้าใจตรงไหนขาดตรงนั้นกิเลส ขาดไปแล้วไม่ต่ออีกจึงเรียกว่าขาด เข้าใจตรงไหนแล้วก็หมดไป ๆ เบาลงไป ๆ

จนกระทั่งเข้ารวมตัวแล้วอย่างที่เคยพูดให้ฟัง รวมตัวเข้าไปหาจิตอันเดียว จิตอันเดียวนั้นเป็นกิเลสอันเดียวเรียกว่าอวิชชา กิเลสประเภทละเอียดที่สุดก็คืออวิชชา บริษัทบริวารถูกตัดถูกทำลายหมด ตัดสะพานหมดสืบทอดกันไม่ได้ จิตอวิชชา เมื่อพิจารณาลง

ไปที่นั่น พออันนั้นแตกกระจายลงไปแล้วก็หมดปัญหา หนเดียวอันนั้น พี่บเดียวเท่านั้น ไม่มีเหลือ ขณะนี้เป็นขณะที่อัศจรรย์มากทีเดียว พี่บเดียวเลยหมดพร้อม ตัวอัศจรรย์ ๆ คือตัวอวิชชา อัศจรรย์ตัวนั้นก็เหมือนกองขี้ควาย ถูกตีด้วยปัญญาแตกกระจายไปหมด ไม่มีอะไรเหลือ ก็เหลือแต่ธรรมชาติที่บริสุทธิ์ล้วน ๆ นั่นละอัศจรรย์แค่นั้นพูดไม่ถูกเลย ที่นี้

อัศจรรย์อันนี้ยังเห็นเป็นจุดเป็นต่อมเป็นอะไร พออันนี้หมดไปแล้วไม่มีอะไรเหลือ สมมุติ ไม่มีจะไปหมายได้ยังไง รู้อย่างเต็มใจ นั่นงานสำเร็จ เรียกว่างานของเราสำเร็จ เริ่มไปตั้ง แต่ขั้นเริ่มแรก ก.ไก่ ก.กา เกสา โลมา นขา ทันตา ตใจ นี่แหละจะว่า ก.ไก่ ก.กา ก็ถูก จะว่าธรรมสูงก็ได้ ได้หมดนั่นแหละ แยกไปพูดเฉย ๆ ว่า ก.ไก่ ก.กา พิจารณาอันนี้ แหละ กายกับจิตมันอยู่ด้วยกัน แล้วอะไรสูงอะไรต่ำ กาย เวทนา จิต ธรรม อยู่ด้วยกัน อะไรสูงอะไรต่ำ ถ้าว่าไม่สูงไม่ต่ำก็เป็นอย่างนั้น คือเป็นความจริงเสมอกันจะเอาอะไร มาสูงมาต่ำต่างกันละ

พิจารณา เกสา โลมา นขา ทันตา ตใจ อากาโรไดอากาโรหนึ่งเข้าใจแล้วมันก็วิ่งตลอดทั่ว ถึงกันหมด ซึมซาบไปจนกระทั่งถึงเนื้อ หนัง เอ็น กระดูก ตับ ไต ไล่ ทะลุไปหมด เป็น ความจริงเหมือนกันหมดเวลามันเข้าใจ สติก็ละเอียด ปัญญา ก็ละเอียด กิเลสก็ละเอียด ลงไป ๆ ความว่าวุ่นวุ่นมันที่เคยเป็นมาก็หมดไป เหลือแต่ส่วนละเอียด เมื่อมีต้นทุน ขนาดนั้นแล้วไม่ถอยละจิต หมุนตัว ๆ

ขั้นเริ่มแรกนี่ละเอียดอย่างยิ่งกามกิเลส สำคัญมากนะ จิตไม่ได้รับความสงบเลยนี้เป็น ทุกข์มากนะ ทุกข์เรื่องอันนี้ละสำคัญนะ ถ้าจิตพอเป็นสมาธิแล้วก็พอหลบพอหลีกกันได้ จิตไม่ค่อยไปยุ่งเหยิงไปวุ่นวายกับสิ่งเหล่านี้ละ นี่เคยเป็นมาแล้ว ออกปฏิบัติที่แรกพอ จิตมีความละเอียดบ้าง เจ้าของจนสงสัยเจ้าของนะ ทั้ง ๆ ที่อยู่กับพ่อแม่ครูอาจารย์ จิตเมื่อ เคยเป็นสมาธิมาแล้วแต่มาเสื่อม มันเย็บ ๆ มันเร็วแท้ ๆ นะระคาจะ เร็วที่สุด แต่ไม่ถึงกับ แสดงทางอวัชระนะ มันแสดงอยู่ภายในจิต หากรู้ว่ามันเร็ว

เอ๊ ทำไมเป็นอย่างนี้ มาปฏิบัติจิตใจ แต่ก่อนตั้งแต่เรียนหนังสืออยู่ก็ไม่เห็นมีอะไร เห็น มันเฉย เรื่องผู้หญิงอะไรนี่เฉยธรรมดา ไม่เห็นไปสนใจอะไรในจิตในใจ ถึงกิเลสมีอยู่ก็ไม่

เห็นมีอะไรเข้ามากระทบกระเทือนภายในจิตใจ เพราะเรื่องราคะตัณหา นี้ แต่เนื่อเวลา มาปฏิบัติทำไม่ถึงเป็นอย่างนี้ ทำไม่ถึงเป็นอย่างนี้ ได้สงสัยเจ้าของ มันหากเป็นอยู่ภายในจิต ไม่ได้แสดงออกมาทางอวัยวะ หากเป็นอยู่ภายในจิต มันแสบ ๆ ได้ยินเสียง..แสบ พอมองเห็นพับ..แสบ

ความจริงเรามีสติ แต่ก่อนเราไม่มีสติมันเป็นอะไรก็ไม่รู้ เหมือนกับหลังหมิ่นดำไปหมดอะไรมาถูกก็ไม่รู้ซี้เพราะมันดำไปหมด ทีนี้พอมีดวงมีดาวมีชาวเข้าบ้างมันรู้ได้เร็ว มันก็รู้เท่า นั้นไม่ได้กำเรบยิ่งกว่านั้น แต่เจ้าของไม่ต้องการจะให้มันมีสิ่งดังกล่าวนี้ ก็เกิด ความสงสัย ทำไม่ถึงเป็นอย่างนี้ พิจารณาไป ๆ มันละเอียดมันรวดเร็ว เอ้อ ทำไม่จึงเป็นอย่างนี้ ทำไม่มันถึงรวดเร็วกับเรื่องเหล่านี้ซัก แต่ก่อนไม่เคยเป็นอย่างนี้ สงสัยเจ้าของ ก็ยิ่งทำให้เร่งความเพียร ยิ่งตั้งสติเข้า

เมื่อจิตมีความสงบเป็นสมาธิเข้าแล้วทีนี้ค่อยเย็น เรื่องเหล่านั้นก็ค่อยจางไป ๆ หายไป ไม่ค่อยจะคิดไปยุ่งมันแหละ เวลาคิดบ๊ีบ ๆ มันก็ทัน ๆ กันเลย แม้แก้ไม่ได้ก็ตาม พอคิดเรื่องนี้บ๊ีบมันทัน คิดเรื่องอื่นไม่ทัน แต่คิดเรื่องกามกิเลสทันทุกที ๆ พอใกล้เข้าไปมันทันกัน คิดเรื่องอื่นไม่ทันแต่คิดเรื่องนี้มันทัน

ถึงจะทำการงานอะไรอยู่ หนัก ๆ ก็ตาม เช่นหามเสาะอยู่หรือตากไม้อยู่ บางทีก็มีการซ่อมแซมกุฎิ ต้องได้ตากไม้หามเสามาอย่างอยู่วัดหนองผือ เพราะพระเถรมีมากต้องได้จัดทำโน้นนี้ พระละทำท่านไม่ค่อยจะเอาญาติโยมมายุ่งแหละพ่อแม่ครูจารย์ นิสัยเหมือนกันกับเรา หรือเราเรียนมาจากท่านก็ถูก มีแต่พระแต่เถร จะทำอะไร เอ้า พวกนี้ทำบ๊ีบบ๊ีบ ญาติโยมไม่มายุ่งแหละ เวลาทำงานหนัก ๆ นี่มันคิดปรุงขึ้นแสบขึ้นมามันรู้ทันทีเลย ๆ ถึงกับเราต้องได้นำเรื่องนี้ขึ้นไปกราบเรียนท่าน ท่านก็แก้ดี พ่อแม่ครูจารย์ ท่านแก้ได้ดีมาก เพราะท่านผ่านไปแล้วนี่จะไม่แก้ดีได้ยังไง

พิจารณาร่างกาย จับลงไปตรงจุดไหนจิตจ่ออยู่นั้น ตั้งสติอยู่นั้น อาการมันมีรูปลักษณะอย่างไรกำหนด หากจะเพ่งกลืนอยู่ในนั้นก็ได้อ พอมันติดใจเข้าไปแล้วจะค่อยซึมซาบไปเอง ไปทั่วหมดอวัยวะนี้ มันเป็นของมันเอง พอมันจับติดเกาะติดแล้ว จิตกับอาการมันติดกันชัดเจนแล้วซึมซาบไปเอง

การพิจารณาภายในสำคัญอยู่มากนะ และเป็นคุณเกี่ยวกับเรื่องกามราคะด้วย
พิจารณาทุก ๆ กามราคะไม่ค่อยได้ครอบงำ คืออันนี้มันเป็นเครื่องยืนยันกัน ที่ว่าอสุภะ
อสุภังมันบอกอยู่ในตัวเห็นอยู่ชัด ๆ ช่างนอกก็ไม่มีอะไรผิดกัน จิตก็ไม่ไปคิดไม่กังวล
ความไม่กังวลก็ไม่กังวลใจก็ยิ่งสนุกพิจารณาเร่งลงไป หนักแน่นลงไปเรื่อย ๆ เอาจน
กระทั่งมันขาดจากกันเลยให้มันเห็นชัด

เอาแค่นี้เสียก่อน

พูดท้ายเทศน์

มันแน่ใจที่นี้หมด เอาละพอกันเสียที่เรื่องแบกสมมุติเนี่ย แบกเฉย ๆ ไม่ได้ประโยชน์อะไร
แบกเฉย ๆ แบกอย่างหนึ่งพาทำความพากความเพียรละกิเลสค้นหาอัสวะ แบกแบบ
หนึ่งไม่เป็นแบบนี้ ไม่ทำอะไรแบกไปแบกมาอยู่นั้น จะเอาอะไรกับมันก็ไม่เห็นได้เรื่อง
หากต้องแบก เป็นหวัดเป็นไอเป็นไข้หนาวมันก็เป็นเวทนาหมด ปกติมันก็เจ็บนั้นปวดนี้
เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า หิวกระหาย แต่ละอย่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของจิต จิต
ต้องรับผิดชอบทราบทุกอย่าง อะไรจะไปรอดเร็วยิ่งกว่าจิต

เขานิมนต์ให้อยู่ยาวนาน ๆ เราเฉยเราไม่พูด ไม่สมควรพูดเราไม่พูด สมควรพูดเราก็พูดสวน
ทันทีเลยตัดบทไปเลย อยู่ไปอะไรว่างั้น ก็เคยอยู่มาแล้วรู้เรื่องรู้ราวมาหมดแล้วเรื่องโลก
ไม่สงสัยนี่นะ จะอยู่เพื่ออะไรอีก อยู่เพื่อเอาอะไร ไม่ได้เอาอะไรนี่นะ ทิ้งไปแล้วสบาย
หายกังวล มีแต่มีดกับแฉ่งเท่านั้นจะมีอะไร

ความสมมุติของโลกมันเป็นบ้ำกันไม่มีที่สิ้นสุด เรื่องของเขา กระดาษพิมพ์เป็นธนบัตร
ตีกัน ตาลูกเป็นไฟ นั่นเงิน นั่นทองคำ นั่นเพชร นั่นพลอย ธรรมดาก็คือวัตถุทั้งหลาย
นั่นเอง วัตถุเสกสรรกัน เสกสรรก็เป็นพิชต่อใจซี ส่งเสริมใจให้กำเริบทุกอย่างนั่นแหละ
สมมุติอันใดขึ้นมา เป็นเครื่องเสกสรรให้จิตกำเริบทุกอย่าง ถ้าเป็นธรรมแล้วถึงจะรู้นะ
ถ้าไม่เป็นธรรมก็ กล้วย รื่นเริงบันเทิง ได้อันนั้นอันนี้ดีใจ ดีใจเพื่อความเสียใจไม่คิด เจ้า
ของเสกสรรขึ้นมาแบบนี้ เวลาอันนั้นพลัดพรากจากไปหรือสูญหายไปวิธีใดประการใด
นั่นขึ้นมาแล้วเพราะความเสกสรร ถ้ารู้ตามความจริงนี้แล้วอะไรก็เท่านั้นแหละ

เจ้าขุนมูลนายชั้นนั้นชั้นนี้ชั้นไหนก็ว่าเอา ความจริงก็อยู่กับเรา ว่าเป็นเจ้าเป็นนายชั้นนั้นชั้นนี้ พันตรี พันโท พันเอก พลตรี พลโท พลเอก จอมพล ไม่เห็นได้เรื่อง คนคนเก่าว่าอย่างไรก็ว่าได้ กิเลสเต็มหัวใจมันไม่ได้พาให้ได้รับความสุข เพราะกิเลสไม่เข้ากับใครนี่ มันทำหน้าที่ของมันอย่างเดียวนั่น เราคิดว่าพวกนี้มีความสุขหรือ ผมไม่ได้เชื่ออะไรยิ่งใหญ่โตเท่าไรก็ยังมีความสุขใจจนไม่รู้จักเป็นจักตาย คิดหมดแล้ว ถึงเรียกว่าสมมุติ

จิตปล่อยตัวเองเสียอย่างเดียวนั่นก็หมด ไม่ต้องพูดถึงเรื่องนอก จิตปล่อยจิตไม่ติดจิต เพราะกิเลสอยู่กับจิต พอกิเลสพราวออกจากจิตแล้วจะเอาอะไรมายึดมาถือ กิเลสพาให้ยึดต่างหาก กิเลสพาให้หลง กิเลสไม่มีเสียอย่างเดียวนั่นแล้วไม่ตื่น เอาเงินมากองเท่าศาลานี้ ให้ท่านหมดนะ ไม่เห็นจะดีใจอะไร เฉย ๆ ดูถ้าเป็นกองเงินจริง ๆ ก็เป็นวัตถุธาตุอันหนึ่ง ถ้าจะสมมุติว่าเป็นวัตถุธาตุอันหนึ่ง ๆ กระดาษพับเป็นดับ ๆ ก็กระดาษ ไม่เห็นแปลกต่างอะไร นี่เราพูดในวงของเราพูดวงนอกเขาจะว่าเราเป็นบ้า เราไม่เป็นก็เราไม่เป็นทุกข์กับมันนี่ มีหรือไม่มีไม่เห็นเป็นอะไร

เรียนจิตเรียนใจให้รู้เช่นนั้นซิ รู้ในหลักธรรมชาติ ปล่อยโดยหลักธรรมชาติ มันปล่อยของมันเอง เข้าใจแล้วปล่อย จึงเรียกว่ารู้ พระพุทธเจ้าท่านรู้เช่นนั้น สวาทท่านรู้เช่นนั้น ไม่มีอะไรจะมาหลอกจิตท่านให้หลงได้ ขึ้นชื่อว่าสมมุติไม่ว่าชั้นไหน จะมีอะไรละเอียดยิ่งกว่าอวิชา เป็นสมมุติอันละเอียด นอกนั้นไม่มีอะไร หยาบ ๆ มองเห็นอยู่ วัตถุธาตุไปหลงมันอะไร